

PREZES
REGIONALNEJ IZBY OBRACHUNKOWEJ
W KATOWICACH

Katowice, 9 listopada 2015 r.

Znak: WK-610/33/4/15

Pan
Stanisław Lenk
Prezydent Miasta
Racibórz

Wystąpienie pokontrolne

Inspektorzy Regionalnej Izby Obrachunkowej w Katowicach przeprowadzili w dniach od 27 lipca do 4 września 2015 r. kontrolę kompleksową gospodarki finansowej Miasta Racibórz za okres od 1 stycznia 2011 r. do 4 września 2015 r.

Ustalenia kontroli zawarte zostały w protokole kontroli, podpisanym w dniu 9 września 2015 r., którego jeden egzemplarz pozostawiono w kontrolowanej jednostce.

Poniżej przedstawiam poszczególne nieprawidłowości, wskazując wnioski zmierzające do ich usunięcia i usprawnienia badanej działalności oraz osoby odpowiedzialne za nieprawidłowe wykonywanie czynności służbowych, stosownie do art. 9 ustawy z dnia 7 października 1992 r. o regionalnych izbach obrachunkowych (Dz. U. z 2012 r., poz. 1113 z późn. zm.).

W zakresie zamówień publicznych:

– *Udzielono w 2014 r. w trybie z wolnej ręki dwóch zamówień publicznych na usługi pn.: „Odbieranie i zagospodarowanie odpadów komunalnych powstających na terenie nieruchomości zamieszkałych i niezamieszkałych, na których powstają odpady komunalne na terenie Miasta Racibórz”*

• *na okres: od 1 lipca do 30 września 2014 r. o wartości umownej 1.304.640,00 zł brutto oraz*

• *na okres: od 1 października do 31 grudnia 2014 r. o wartości umownej 1.496.016,00 zł brutto,*

pomimo braku przesłanek ustawowych do zastosowania tego trybu udzielenia zamówienia publicznego. Powyższym naruszony został art. 67 ust. 1 pkt 3 w związku z art. 7 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 907 z późn. zm.).

Zamawiający powołując się na art. 67 ust. 1 pkt 3 ww. ustawy, zawarł w trybie z wolnej ręki dwie następujące po sobie umowy w sprawie zamówienia publicznego na świadczenie usług w zakresie odbierania i zagospodarowania odpadów komunalnych:

➤ *umowę w sprawie zamówienia publicznego nr 49/2014 z dnia 30 czerwca 2014 r. z Konsorcjum Firm: Tonsmeier Południe sp. z o.o. z Rudy Śląskiej oraz Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych sp. z o.o. z Raciborza na okres realizacji usług od: 1 lipca 2014 r. do 30 września 2014 r. oraz*

- umowę w sprawie zamówienia publicznego nr 72/2014 z dnia 1 października 2014 r. z Przedsiębiorstwem Komunalnym sp. z o.o. z Raciborza na okres realizacji usług od: 1 października 2014 r. do 31 grudnia 2014 r.

Stosownie do brzmienia art. 67 ust. 1 pkt 3 ww. ustawy, zamawiający może udzielić zamówienia z wolnej ręki, jeżeli zachodzi co najmniej jedna z następujących okoliczności: ze względu na wyjątkową sytuację niewynikającą z przyczyn leżących po stronie zamawiającego, której nie mógł on przewidzieć, wymagane jest natychmiastowe wykonanie zamówienia, a nie można zachować terminów określonych dla innych trybów udzielenia zamówienia. Nieodzowne jest zatem, by natychmiastowe wykonanie zamówienia było konieczne ze względu na wyjątkową sytuację, która jednocześnie, po pierwsze - nie wynikała z przyczyn leżących po stronie zamawiającego, po drugie - była niemożliwa do przewidzenia przez zamawiającego.

Do zaistnienia podstawy prawnej zastosowania trybu udzielenia zamówienia publicznego „z wolnej ręki”, o której mowa w art. 67 ust. 1 pkt 3 ww. ustawy, konieczne jest łączne (kumulatywne) spełnienie wszystkich wymienionych w tym przepisie przesłanek, pomiędzy którymi dodatkowo musi zachodzić związek przyczynowo-skutkowy i związek czasowy, tj.:

- wyjątkowa sytuacja,
- przyczyny powstania tej sytuacji nie leżą po stronie zamawiającego,
- sytuacji tej zamawiający nie mógł przewidzieć,
- wymagane jest natychmiastowe wykonanie zamówienia,
- nie można zachować terminów określonych dla innych trybów udzielania zamówienia.

W doktrynie przyjmuje się, że za „wyjątkową sytuację”, wskazaną w art. 67 ust. 1 pkt 3 ww. ustawy należy uznać sytuację, której wystąpienie w normalnym stanie rzeczy jest bardzo mało prawdopodobne. Z taką sytuacją mamy do czynienia w przypadku nadzwyczajnych zdarzeń, zjawisk losowych, klęsk żywiołowych, katastrof, awarii czy też niespodziewanych wypadków, itp.

Ponadto, taka wyjątkowa sytuacja nie może wynikać z przyczyn leżących po stronie zamawiającego. Przy czym, pojęcie „przyczyny leżące po stronie zamawiającego” jest pojęciem szerszym niż pojęcie „wina”, gdyż przyczyny te nie muszą wynikać z winy zamawiającego, ale mogą być również wynikiem działań osób trzecich.

Sytuacja, w której wymagane jest „natychmiastowe wykonanie zamówienia”, powinna być dla Zamawiającego niemożliwa do przewidzenia. Należy przez to rozumieć takie zdarzenie, którego zaistnienie w normalnym toku rzeczy byłoby mało prawdopodobne, przy czym przewidywalność określonych zdarzeń przez zamawiającego powinna być postrzegana w kategoriach obiektywnych, podobnych do należytej staranności, którą winien zachować dłużnik. Okolicznościami niemożliwymi do przewidzenia będą w szczególności zjawiska losowe i niezależne od zamawiającego (np. katastrofy, awarie).

Wreszcie, zastosowanie trybu udzielenia zamówienia „z wolnej ręki” na podstawie art. 67 ust. 1 pkt 3 powyższej ustawy jest dopuszczalne tylko w przypadku, gdy wymagane jest natychmiastowe wykonanie zamówienia, a nie można zachować terminów określonych dla innych trybów udzielenia zamówienia (potrzebna jest jak najszybsza, natychmiastowa realizacja przedmiotu zamówienia).

Zamawiający w uzasadnieniu faktycznym i prawnym zastosowania w obydwóch ww. przypadkach trybu udzielenia zamówienia z wolnej ręki argumentował, że: „W wyjątkowej sytuacji, nie wynikającej z przyczyn leżących po stronie Gminy, w celu zapewnienia ciągłości odbioru odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości na terenie miasta Racibórz w związku z brakiem możliwości zachowania terminów określonych dla innych trybów udzielenia zamówienia, należy wyłonić wykonawcę w trybie z wolnej ręki na okres tymczasowy.

Możliwość taką daje również art. 6 f ust. 2 ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2013 r., poz. 1399 z późn. zm.), tj. w przypadku rozwiązania umowy na odbieranie odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości wójt, burmistrz lub prezydent miasta jest obowiązany niezwłocznie zorganizować przetarg, o którym mowa w art. 6d ust. 1. W celu zapewnienia odbierania odpadów komunalnych z terenu gminy, do czasu rozstrzygnięcia przetargu gmina zapewnia te usługi w trybie zamówienia z wolnej ręki zgodnie z ustawą z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych”.

Zamawiający w obydwóch przypadkach zastosował tryb udzielenia zamówienia z wolnej ręki (art. 67 ust. 1 pkt 3 ustawy Prawo zamówień publicznych) w celu zachowania ciągłości usług związanych z odbieraniem i zagospodarowaniem odpadów komunalnych na terenie Miasta Racibórz, gdyż:

- dotychczasowa umowa w sprawie zamówienia publicznego nr 47/2013 z dnia 23 maja 2013 r. na świadczenie ww. usług wygasła z dniem 30 czerwca 2014 r. Przyczyną wygaśnięcia tej umowy było jej wykonanie zgodnie z jej treścią w okresie do dnia 30 czerwca 2014 r., czyli spełnienie świadczenia przez dłużnika, które powoduje zaspokojenie interesu wierzyciela, czyli Zamawiającego,

- przetarg nieograniczony, wszczęty przez Miasto Racibórz w dniu 11 kwietnia 2014 r. w celu wyłonienia wykonawcy ww. usług został unieważniony przez Zamawiającego w dniu 30 czerwca 2014 r. na podstawie art. 93 ust. 1 pkt 7 ustawy Prawo zamówień publicznych (postępowanie obciążone jest niemożliwą do usunięcia wadą uniemożliwiającą zawarcie niepodlegającej unieważnieniu umowy w sprawie zamówienia publicznego),

- kolejny przetarg nieograniczony, wszczęty przez Miasto Racibórz w dniu 8 sierpnia 2014 r. w celu wyłonienia wykonawcy ww. usług, także został unieważniony przez Zamawiającego w dniu 26 września 2014 r., tym razem na podstawie art. 93 ust. 1 pkt 4 ustawy Prawo zamówień publicznych (cena najkorzystniejszej oferty przewyższa kwotę, którą zamawiający zamierza przeznaczyć na sfinansowanie zamówienia).

W zaistniałym stanie faktycznym, Zamawiający nie wykazał spełnienia przesłanek ustawowych do zastosowania trybu z wolnej ręki, o którym mowa w art. 67 ust. 1 pkt 3 ustawy Prawo zamówień publicznych.

Wyjątkowa sytuacja nie może być uzasadniona faktem unieważniania wcześniej prowadzonego postępowania o udzielenie zamówienia publicznego, gdyż obowiązek taki, obciążający Zamawiającego, wynika w przypadku zaistnienia okoliczności wskazanych w ustawie Prawo zamówień publicznych.

Unieważnienie postępowania jest jedną z form jego zakończenia, z którą Zamawiający powinien się liczyć i nie stanowi sytuacji wyjątkowej, obiektywnej i niemożliwej do przewidzenia przez Zamawiającego.

Unieważnienie wszczętego w dniu 11 kwietnia 2014 r. przetargu nieograniczonego na odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych na terenie Miasta Racibórz nastąpiło na skutek wady postępowania uniemożliwiającej zawarcie ważnej umowy w sprawie zamówienia publicznego, tj. na podstawie art. 93 ust. 1 pkt 7 ustawy Prawo zamówień publicznych. Sam Zamawiający doprowadził do wady tegoż unieważnionego przetargu nieograniczonego, uniemożliwiającej zawarcie ważnej umowy w sprawie zamówienia publicznego, poprzez zwrot oferty jednego z wykonawców i brak otwarcia tejże oferty, pomimo że oferta ta została złożona w terminie. Powyższym naruszone zostały art. 84 ust. 2 oraz art. 86 ust. 2 i 4 ustawy Prawo zamówień publicznych.

Ponadto, jak orzekła Krajowa Izba Odwoławcza (wyrok z dnia 11 czerwca 2014 r. sygn. akt KIO 1074/14) przyczyną nieprawidłowej oceny opisywanej sytuacji przez Zamawiającego było błędne określenie przez niego upływu terminu składania ofert na 11:30:00 mimo, że w ogłoszeniu i specyfikacji termin ten był określony na 11:30.

Zdaniem Krajowej Izby Odwoławczej termin ten upływał więc o 11:30:59, analogicznie do art. 111 § Kodeksu cywilnego.

Tym samym, nawet gdyby uznać, że zachodzi tutaj wyjątkowość sytuacji unieważnienia przetargu nieograniczonego, to i tak element zawinienia przez Zamawiającego w tym przypadku, pozbawił go możliwości zastosowania art. 67 ust. 1 pkt 3 ustawy Prawo zamówień publicznych.

Ponadto, Zamawiający musiał być świadomy, że dotychczas obowiązująca umowa nr 47/2013 na odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych na terenie Miasta Racibórz kończy się (wygasa poprzez spełnienie świadczenia przez wykonawcę, które powoduje zaspokojenie interesu Zamawiającego) w dniu 30 czerwca 2014 r., a zatem wiedział, iż będzie konieczne zawarcie nowej umowy na świadczenie tych usług i to w taki sposób by zachować ciągłość ich świadczenia.

Tymczasem Zamawiający wszczął pierwsze unieważnione postępowanie o udzielenie zamówienia publicznego w dniu 11 kwietnia 2014 r. (poprzez publikację ogłoszenia o zamówieniu w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej pod nr 2014/S 072-124425).

Zamawiający mógł wcześniej podjąć kroki zmierzające do udzielenia kolejnego przedmiotowego zamówienia na usługi odbierania i zagospodarowania odpadów w celu zachowania ciągłości ich realizacji. Zamawiający miał wystarczająco dużo czasu na prawidłowe zorganizowanie konkurencyjnej procedury przetargowej i udzielenie kolejnego zamówienia publicznego w tym zakresie, jeszcze przed wygaśnięciem dotychczasowej umowy nr 47/2013 (dla przykładu, dotychczas obowiązująca umowa na „usługi śmieciowe” nr 47/2013 została zawarta przez Gminę Miejską Racibórz w dniu 23 maja 2013 r., natomiast rozpoczęcie jej wykonywania jest datowane dopiero od 1 lipca 2013 r.). W takiej sytuacji nie można także mówić o wystąpieniu przesłanki natychmiastowej potrzeby udzielenia zamówienia.

W imieniu Zamawiającego obydwie umowy w sprawie zamówienia publicznego, tj.: Nr 49/2014 z dnia 30 czerwca 2014 r. oraz Nr 72/2014 z dnia 1 października 2014 r. podpisał p. Mirosław Lenk – Prezydent Miasta Racibórz.

Wniosek nr 1

Wzmocnić nadzór nad pracownikami Urzędu Miasta Racibórz zatwierdzającymi wybór niekonkurencyjnych trybów udzielania zamówień publicznych, stosownie do art. 7 ust. 3, art. 10 ust. 1 oraz art. 67 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 907 z późn. zm.), mając na uwadze art. 68 i art. 69 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 885 z późn. zm.)

W zakresie księgowości i sprawozdawczości:

- W okresie od 2013 r. do 3 września 2015 r. komórki organizacyjne Urzędu Miasta Racibórz przekazywały do Wydziału Finansowego dokumenty związane z rozliczeniem dotacji udzielonych z budżetu jednostki samorządu terytorialnego za rok poprzedni w terminie, który nie pozwalał na ujęcie rozliczenia tych dotacji w księgach rachunkowych roku, w którym dotacje były przyznane.

W polityce rachunkowości wprowadzonej zarządzeniami Nr RC.152-50/2010 z dnia 31 grudnia 2010 r. oraz Nr RC.120-64/2014 z dnia 19 grudnia 2014 r., przy opisie konta 224 „Rozliczenie dotacji budżetowych oraz płatności z budżetu środków europejskich” nie doprecyzowano przyjętej klasyfikacji zdarzeń w zakresie wskazania, w którym roku należy ująć rozliczenie udzielonych z budżetu dotacji. W Instrukcji obiegu i kontroli dokumentów finansowo-księgowych w Urzędzie Miasta Racibórz (wprowadzonej zarządzeniem

Nr RC.0152-24/2010 Prezydenta Miasta Racibórz – Kierownika Urzędu Miasta z dnia 16 czerwca 2010 r. oraz zarządzeniem Nr RC.120-12/2014 Prezydenta Miasta Racibórz – Kierownika Urzędu Miasta z dnia 4 marca 2014 r.) nie wskazano terminu przekazania przez pracownika merytorycznego informacji do Wydziału Finansowego o rozliczeniu bądź braku rozliczenia dotacji.

Zgodnie z opisem konta 224 określonym w załączniku nr 3 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2010 r. Nr 128, poz. 861 z późn. zm. oraz Dz. U. z 2013r., poz. 289), konto 224 służy do ewidencji rozliczenia przez organ dotujący udzielonych dotacji budżetowych. Na stronie Wn konta 224 ujmuje się w szczególności m.in. wartość dotacji przekazanych przez organ dotujący, w korespondencji z kontem 130. Na stronie Ma konta 224 ujmuje się w szczególności m.in: wartość dotacji uznanych za wykorzystane i rozliczone, w korespondencji z kontem 810, wartość dotacji zwróconych w tym samym roku budżetowym, w korespondencji z kontem 130.

Ewidencja szczegółowa prowadzona do konta 224 powinna zapewniać możliwość ustalenia wartości przekazanych dotacji oraz zaliczek z tytułu płatności z budżetu środków europejskich według jednostek oraz przeznaczenia tych środków.

Rozliczone i przypisane do zwrotu dotacje, które organ dotujący zalicza do dochodów budżetowych, są ujmowane na koncie 221.

W myśl art. 10 ust. 1 pkt 3 lit. a oraz art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2009 r. Nr 152, poz. 1223 z późn. zm. oraz Dz. U. z 2013 r., poz. 330 z późn. zm.), jednostka powinna posiadać dokumentację opisującą w języku polskim przyjęte przez nią zasady (politykę) rachunkowości, a w szczególności dotyczące zakładowego planu kont, ustalającego wykaz kont księgi głównej, przyjęte zasady klasyfikacji zdarzeń, zasady prowadzenia kont ksiąg pomocniczych oraz ich powiązania z kontami księgi głównej. Kierownik jednostki ustala w formie pisemnej i aktualizuje dokumentację, o której mowa powyżej.

W trakcie kontroli stwierdzono, że podmioty dotowane składały rozliczenia z zachowaniem terminów wynikających z umów o dotację oraz art. 251 ust. 1 z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 885 z późn. zm.) i tak przykładowo:

- Miejski Klub Zapaśniczy „Unia” złożył do Urzędu Miasta sprawozdanie końcowe z realizacji zadania za 2014 r. w dniu 29 stycznia 2015 r. (wartość udzielonej dotacji 145.000,00 zł),
- Międzyszkolny Klub Sportowy – Szkoły Mistrzostwa Sportowego „VICTORIA” złożył do Urzędu Miasta sprawozdanie końcowe z realizacji zadania za 2014 r. w dniu 28 stycznia 2015 r. (wartość udzielonej dotacji 75.000,00 zł),
- Klub Siatkarski AZS – Rafako Racibórz złożył do Urzędu Miasta sprawozdanie końcowe z realizacji zadania za 2014 r. w dniu 30 stycznia 2015 r. (wartość udzielonej dotacji 67.000 zł.),
- Klub Sportowy „Unia” Racibórz złożył do Urzędu Miasta sprawozdanie końcowe z realizacji zadania za 2014 r. w dniu 30 stycznia 2015 r. (wartość udzielonej dotacji 205.000,00 zł).

W księgach rachunkowych ujęto rozliczenie ww. dotacji w dniu 3 września 2015 r., na podstawie informacji przekazanych w tym samym dniu z komórek organizacyjnych Urzędu Miasta Racibórz.

Ponadto, na podstawie przedłożonej ewidencji księgowej konta 224 stwierdzono, że:

- na koniec 2012 r. wartość nierozliczonych dotacji za 2011 r. wynosiła 943.056,02 zł, za 2012 r. wynosiła 1.556.157,94 zł,
- na koniec 2013 r. wartość nierozliczonych dotacji za 2013 r. wynosiła 749.898,36 zł,
- na koniec 2014 r. wartość nierozliczonych dotacji za 2014 r. wynosiła 2.883.170,99 zł,
- na dzień 30 czerwca 2015 r. wartość nierozliczonych dotacji za 2014 r. wynosiła 1.708.003,10 zł.

W zkładowym planie kont Urzędu Miasta Racibórz wprowadzonym zarządzeniami Nr RC.152-50/2010 z dnia 31 grudnia 2010 r. oraz Nr RC.120-64/2014 z dnia 19 grudnia 2014 r., przyjęto zasady funkcjonowania konta 224 ustalone w załączniku nr 3 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2013 r. poz. 289).

Zadania w zakresie sprawdzenia prawidłowości rozliczeń z wykorzystania otrzymanych dotacji przez podmioty dotowane należały do pracowników Wydziału Spraw Społecznych oraz Wydziału Edukacji i Sportu.

Zadania w zakresie przygotowania polityki rachunkowości Miasta Racibórz należały do Kierownika Referatu ds. Księgowości Jednostki Budżetowej w Wydziale Finansowym.

Wiosek nr 2

Doprecyzować, w polityce rachunkowości Miasta Racibórz, przyjęte zasady klasyfikacji zdarzeń w zakresie wskazania roku, w którym należy ująć rozliczenie udzielonych z budżetu dotacji na koncie 224 „Rozliczenie dotacji budżetowych oraz płatności z budżetu środków europejskich” oraz rozważyć wskazanie terminu przekazywania do Wydziału Finansowego informacji o rozliczeniu bądź o braku rozliczenia dotacji, mając na uwadze art. 10 ust.1 pkt 3 lit. a, art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2013 r., poz. 330 z późn. zm.), jak również opis funkcjonowania konta 224 ustalony w załączniku nr 3 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2013 r. poz. 289) oraz art. 68 i art. 69 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 885 z późn. zm.).

- Na koniec 2013 r. oraz 2014 r. w ewidencji księgowej Urzędu konta 225 „Rozrachunki z budżetami” wykazano nierealne salda należności i zobowiązań wobec budżetu, czym naruszono z art. 4 ust. 1 oraz art. 24 ust. 2 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2013 r., poz. 330 z późn. zm.). Zgodnie z powyższymi przepisami, jednostki obowiązane są stosować przyjęte zasady (politykę) rachunkowości, rzetelnie i jasno przedstawiając sytuację majątkową i finansową oraz wynik finansowy. Księgi rachunkowe uznaje się za rzetelne, jeżeli dokonane w nich zapisy odzwierciedlają stan rzeczywisty.

Ponadto, zgodnie z zasadami funkcjonowania konta 225 ujętymi w załączniku nr 3 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu

terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2013 r. poz. 289) oraz zakładowym planem kont wprowadzonym zarządzeniami Prezydenta Miasta Racibórz Nr RC.152-50/2010 z dnia 31 grudnia 2010 r. oraz Nr RC.120-64/2014 z dnia 19 grudnia 2014 r., konto 225 może mieć dwa salda. Saldo Wn oznacza stan należności, a saldo Ma - stan zobowiązań wobec budżetów. Ewidencja szczegółowa do konta 225 powinna zapewnić możliwość ustalenia stanu należności i zobowiązań według każdego z tytułów rozrachunków z budżetem odrębnie.

Zgodnie z ewidencją księgową konta 225 na dzień 31 grudnia 2013 r. jednostka posiadała należności od budżetów w kwocie 8.762.917,39 zł oraz zobowiązania wobec budżetów w kwocie 8.952.645,36 zł.

W trakcie kontroli dokonano analizy ww. należności i zobowiązań wg stanu na 31 grudnia 2013 r., w wyniku której stwierdzono, że stan należności na ten dzień wynosił 1.387.338,22 zł, natomiast stan zobowiązań wynosił 1.577.066,19 zł. W bilansie Urzędu Miasta Racibórz wg stanu na dzień 31 grudnia 2013 r. wykazano zobowiązania wobec budżetów w wysokości 189.727,97 zł (jako „persaldo” zobowiązań i należności), kwota ta nie odzwierciedlała stanu rzeczywistego.

W sprawozdaniach z inwentaryzacji drogą porównania danych ksiąg rachunkowych z odpowiednimi dokumentami i weryfikacji wartości tych składników, sporządzonych na dzień 31 grudnia 2013 r., wykazano salda wynikające z konta 225 - należności w wysokości 8.762.917,39 zł i zobowiązania w wysokości 8.952.645,36 zł. W sprawozdaniach tych uznano salda, objęte protokołem aktywów i pasywów, za realne i prawidłowe.

Zgodnie z ewidencją księgową konta 225 „Rozrachunki z budżetami” wg stanu na dzień 31 grudnia 2014 r. jednostka posiadała należności od budżetów w kwocie 9.863.128,80 zł oraz zobowiązania wobec budżetów w kwocie 10.170.404,93 zł.

W trakcie kontroli dokonano analizy stanu ww. należności i zobowiązań wg stanu na 31 grudnia 2014 r. i stwierdzono, że stan należności na ten dzień wynosił 1.387.338,22 zł, natomiast stan zobowiązań wynosił 1.694.614,35 zł. Stan ten był zgodny ze stanem wykazany w bilansie Urzędu Miasta Racibórz wg stanu na dzień 31 grudnia 2014 r.

Z inwentaryzacji drogą porównania danych ksiąg rachunkowych z odpowiednimi dokumentami i weryfikacji wartości składników wg stanu na dzień 31 grudnia 2014 r. wynikał stan należności, ujęty na koncie 225, w wysokości 9.863.128,80 zł i stan zobowiązań, ujęty na koncie 225, w kwocie 10.170.404,93 zł.

Powyższe świadczy o nieprawidłowo przeprowadzonych według stanu na ostatni dzień grudnia w latach 2013 - 2014 inwentaryzacjach należności i zobowiązań wynikających z konta 225 drogą weryfikacji.

Zgodnie z art. 26 ust. 1 pkt 3 oraz art. 27 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości, w celu wykazania w księgach rachunkowych realnej wartości należności i zobowiązań, należy przeprowadzić inwentaryzację drogą weryfikacji porównując dane ksiąg rachunkowych z odpowiednimi dokumentami. Przeprowadzenie i wyniki inwentaryzacji należy odpowiednio udokumentować i powiązać z zapisami ksiąg rachunkowych. Ujawnione w toku inwentaryzacji różnice między stanem rzeczywistym a stanem wykazany w księgach rachunkowych należy wyjaśnić i rozliczyć w księgach rachunkowych tego roku obrotowego, na który przypadał termin inwentaryzacji.

Przyczyną powyższej nieprawidłowości były uwarunkowania techniczne programu komputerowego, przyjętego do stosowania. Ustalono, że konto 225 zamknięto dwoma

saldami stanowiącymi sumę sald kont analitycznych. Dane w tym zakresie zostały zobrazowane w zestawieniach obrotów i sald kont syntetycznych.

Sprawozdania z dnia 15 stycznia 2014 r. oraz 28 lutego 2014 r. dotyczące inwentaryzacji za 2013 r. zostały podpisane przez osoby odpowiedzialne za prowadzenie ewidencji księgowej oraz Kierownika Referatu ds. Księgowości Jednostki Budżetowej. Zatwierdzenia sprawozdań dokonał p. Mirosław Lenk – Prezydent Miasta Racibórz.

Sprawozdania z dnia 6 marca 2015 r., 25 marca 2015 r. dotyczące inwentaryzacji za 2014 r., zostały podpisane przez osoby odpowiedzialne za prowadzenie ewidencji księgowej oraz Kierownika Referatu ds. Księgowości Jednostki Budżetowej. Zatwierdzenia dokonał p. Mirosław Lenk – Prezydent Miasta Racibórz.

Zadania w zakresie przeprowadzania i rozliczania inwentaryzacji należności i zobowiązań w drodze weryfikacji należały do Kierownika Referatu ds. Księgowości Jednostki Budżetowej, co wynikało z zakresu czynności. Nadzór w tym zakresie sprawowała p. Beata Koszowska-Gralak – Skarbnik Miasta Racibórz.

Bilans jednostki budżetowej Urzędu Miasta Racibórz sporządzony na dzień 31 grudnia 2013 r. został podpisany przez p. Mirosława Lenka – Prezydenta Miasta Racibórz oraz p. Beatę Koszowską-Gralak – Skarbnika Miasta Racibórz.

Wniosek nr 3

Dostosować program komputerowy stosowany do prowadzenia ksiąg rachunkowych Urzędu Miasta Racibórz do wymogów art. 4 ust. 1, art. 24 ust. 2 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2013 r., poz. 330 z późn. zm.) oraz przeprowadzić weryfikację należności i zobowiązań wynikających z konta 225 „Rozrachunki z budżetami”, a następnie wprowadzić do ksiąg rachunkowych 2015 r. prawidłowe stany tych aktywów i pasywów, mając na uwadze art. 26 ust. 1 pkt 3 oraz art. 27 ww. ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości, zasady funkcjonowania konta 225 „Rozrachunki z budżetami” ujęte w załączniku nr 3 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2013 r. poz. 289).

- W latach 2013 - 2014 w rocznych sprawozdaniach Rb-27S z wykonania planu dochodów budżetowych jednostki samorządu terytorialnego w kolumnie „Dochody otrzymane”, w dziale 758 „Różne rozliczenia”, rozdziale 75801 „Część oświatowa subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego”, § 292 „Subwencje ogólne z budżetu państwa”, wykazano otrzymaną subwencję w kwocie innej niż wynikało to z ksiąg rachunkowych organu oraz wpływów środków z tego tytułu na rachunek bankowy budżetu. Zgodnie z § 3 ust. 4 pkt 3 Instrukcji sporządzania sprawozdań budżetowych w zakresie budżetów jednostek samorządu terytorialnego stanowiącej załącznik nr 39 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 3 lutego 2010 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz. U. Nr 20, poz. 103) oraz rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 16 stycznia 2014 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz. U. z 2014 r., poz. 119 z późn.zm.), w kolumnie „Dochody otrzymane” wykazuje się kwoty subwencji ogólnej, które wpłynęły na rachunek bankowy jednostek samorządu terytorialnego w okresie sprawozdawczym. Ponadto, zgodnie z § 6 ust. 1 pkt 1, § 9 ust. 1 i ust. 2 ww. rozporządzeń,

sprawozdania jednostkowe są sporządzane przez kierowników jednostek organizacyjnych na podstawie ksiąg rachunkowych. Kierownicy jednostek są obowiązani sporządzać sprawozdania rzetelnie i prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym. Kwoty wykazane w sprawozdaniach powinny być zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej. Stwierdzono:

- z ewidencji księgowej konta 133 „Rachunek budżetu” wynikało, iż w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2013 r. na rachunek bankowy Miasta Racibórz wpłynęła subwencja oświatowa w łącznej wysokości 27.283.579,00 zł, natomiast w sprawozdaniu Rb-27S za okres od początku roku do 31 grudnia 2013 r. w rozdziale 75801, § 2920 w kolumnie „Dochody otrzymane” wykazano kwotę 27.263.212,00 zł, różnicę stanowiła kwota 20.367,00 zł,

- z ewidencji księgowej konta 133 „Rachunek budżetu” wynikało, iż w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2014 r. na rachunek bankowy Miasta Racibórz wpłynęła subwencja oświatowa w łącznej wysokości 28.246.878,00 zł, natomiast w sprawozdaniu Rb-27S za okres od początku roku do 31 grudnia 2014 r. w rozdziale 75801, § 2920, w kolumnie „Dochody otrzymane” wykazano kwotę 28.150.135,00 zł, różnicę stanowiła kwota 96.743,00 zł.

Kontrolującym przedłożono korektę sprawozdania Rb-27S za okres od początku roku do 30 czerwca 2015 r., w której w dziale 758, rozdziale 75801, § 2920, w kolumnie „Dochody otrzymane” ujęto dane wynikające z ewidencji księgowej konta 133 „Rachunek budżetu”.

Zadania w zakresie przygotowania danych niezbędnych do sporządzenia jednostkowych sprawozdań Rb-27S należały do Inspektora w Referacie ds. Budżetu i Analiz. Nadzór w tym zakresie sprawował Kierownik Referatu ds. Budżetu i Analiz.

Sprawozdania jednostkowe Rb-27S za 2013 r. i 2014 r. podpisali: p. Mirosław Lenk – Prezydent Miasta Racibórz oraz p. Beata Koszowska-Gralak – Skarbnik Miasta Racibórz.

Wniosek nr 4

Wzmocnić nadzór nad pracownikami Referatu ds. Budżetu i Analiz w zakresie sporządzania sprawozdania Rb-27S z wykonania planu dochodów budżetowych jednostki samorządu terytorialnego w zakresie dochodów otrzymanych z tytułu subwencji oświatowej, stosownie do § 6 ust. 1 pkt 1, § 9 ust. 1 i ust. 2 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 16 stycznia 2014 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz. U z 2014 r., poz. 119 z późn. zm.), § 3 ust. 4 pkt 3 Instrukcji sporządzania sprawozdań budżetowych w zakresie budżetów jednostek samorządu terytorialnego stanowiącej załącznik nr 39 ww. rozporządzenia, mając na uwadze art. 68 i art. 69 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 885 z późn. zm.).

- Zaniechano ujęcia w księgach rachunkowych należności z tytułu odsetek od udzielonych w latach 2013 - 2014 z budżetu Miasta Racibórz pożyczek dla Przedsiębiorstwa Robót Drogowych sp. z o.o. w Raciborzu.

Naruszono tym § 8 ust. 5 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2013 r., poz. 289), odsetki od należności i zobowiązań, w tym również tych, do których stosuje się przepisy dotyczące zobowiązań podatkowych, ujmując się w księgach

rachunkowych w momencie ich zapłaty, lecz nie później niż pod datą ostatniego dnia kwartału w wysokości odsetek należnych na koniec tego kwartału.

Ponadto, zgodnie z art. 4 ust. 2 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2013 r., poz. 330 z późn. zm.) zdarzenia, w tym operacje gospodarcze, ujmuje się w księgach rachunkowych i wykazuje w sprawozdaniu finansowym zgodnie z ich treścią ekonomiczną.

Miasto Racibórz udzieliło dwóch krótkoterminowych pożyczek Przedsiębiorstwu Robót Drogowych sp. z o.o., tj.:

- na podstawie umowy pożyczki z dnia 9 lipca 2013 r. udzielono pożyczki w wysokości 356.000,00 zł z terminem spłaty do 31 grudnia 2013 r. W § 3 tej umowy wskazano: pożyczka jest oprocentowana w wysokości 0,3% w stosunku rocznym licząc od kwoty udzielonej pożyczki.

- na podstawie umowy pożyczki z dnia 12 maja 2014 r. udzielono pożyczki w wysokości 300.000,00 zł z terminem spłaty do 31 grudnia 2014 r. W § 3 tej umowy wskazano: pożyczka jest oprocentowana w wysokości 0,3% w stosunku rocznym licząc od kwoty udzielonej pożyczki.

Pożyczkobiorca w dniach spłaty pożyczek dokonał również zapłaty odsetek od udzielonych pożyczek: w 2013 r. w kwocie 507,00 zł, w 2014 r. w kwocie 570,00 zł.

Operacja gospodarcza związana z zapłatą odsetek została zaewidencjonowana na kontach: 133 „Rachunek budżetu” w korespondencji z kontem 901 „Dochody budżetu”.

Przyczyną powyższej nieprawidłowości było zaniechanie przekazania przez pracownika Wydziału Finansowego informacji do osoby prowadzącej ewidencję księgową organu o wysokości oprocentowania udzielonej pożyczki.

Zgodnie z § 32 załącznika do zarządzenia Nr RC.120-12/2014 Prezydenta Miasta Racibórz – Kierownika Urzędu Miasta z dnia 4 marca 2014 r. oraz zarządzenia Nr RC.0452-24/2010 Prezydenta Miasta Racibórz – Kierownika Urzędu Miasta z dnia 16 czerwca 2010 r. w sprawie instrukcji dotyczącej obiegu, zatwierdzania i kontroli dokumentów księgowych w Urzędzie Miasta Racibórz, obieg dokumentów księgowych w Urzędzie Miasta Racibórz to system przekazywania dokumentów od chwili ich sporządzenia względnie wpływu do jednostki, aż do momentu ich ujęcia w księgach rachunkowych. Bez względu na rodzaj dokumentów obieg odbywa się najkrótszą i najprostszą drogą – bez zwłoki mając na uwadze prawidłowe prowadzenie rachunkowości i terminowe sporządzanie sprawozdań.

Zadania w zakresie obsługi długu Gminy, a w szczególności uzgadniania wysokości należnych odsetek oraz ich spłaty należały do zadań Inspektora ds. planowania i wykonywania budżetu oraz księgowości i sprawozdawczości budżetowej w Wydziale Finansowym, zgodnie z zakresem czynności. Nadzór w tym zakresie sprawował Kierownik Referatu ds. Budżetu i Analiz.

Wniosek nr 5

Zapewnić przekazywanie pełnej informacji o oprocentowaniu pożyczek udzielanych z budżetu w celu ich prawidłowego ujmowania w księgach rachunkowych, stosownie do art. 4 ust. 2 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2013 r., poz. 330 z późn. zm.) oraz § 8 ust. 5 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek

budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2013 r., poz. 289).

- *W latach 2013 - 2014 zaniechano bieżącego ujmowania w księgach rachunkowych Urzędu operacji gospodarczych dotyczących objęcia przez Miasto Racibórz udziałów w spółkach prawa handlowego. Naruszono tym art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2013 r., poz. 330 z późn. zm.). Zgodnie z przytoczonym przepisem, do ksiąg rachunkowych okresu sprawozdawczego należy wprowadzić, w postaci zapisu, każde zdarzenie, które nastąpiło w tym okresie sprawozdawczym. Objęcie udziałów w kwocie 8.823.500,00 zł wkładem niepieniężnym w Zakładzie Zagospodarowania Odpadów sp. z o.o. w Raciborzu nastąpiło w dniu 2 stycznia 2013 r. na podstawie postanowienia Sądu Rejonowego w Gliwicach, natomiast w ewidencji konta 030 „Długoterminowe aktywa finansowe” ww. operację ujęto pod datą 31 grudnia 2013 r. Objęcie udziałów w kwocie 505.000,00 zł wkładem pieniężnym w Przedsiębiorstwie Komunalnym sp. z o.o. w Raciborzu nastąpiło w dniu 20 marca 2013 r. na podstawie postanowienia Sądu Rejonowego w Gliwicach, natomiast w ewidencji konta 030 ww. operację ujęto pod datą 31 grudnia 2013 r. Objęcie udziałów w kwocie 600.000,00 zł wkładem pieniężnym w Zakładzie Wodociągów i Kanalizacji sp. z o.o. w Raciborzu nastąpiło w dniu 10 lutego 2014 r. na podstawie postanowienia Sądu Rejonowego w Gliwicach, natomiast w ewidencji konta 030 ww. operację ujęto pod datą 31 grudnia 2014 r. Objęcie udziałów w kwocie 200.000,00 zł wkładem pieniężnym w Zakładzie Wodociągów i Kanalizacji sp. z o.o. w Raciborzu nastąpiło w dniu 20 października 2014 r. na podstawie postanowienia Sądu Rejonowego w Gliwicach, natomiast w ewidencji konta 030 operację ujęto pod datą 31 grudnia 2014 r.*

Przyczyną powyższej nieprawidłowości był brak szczegółowych procedur w zakresie przekazywania dokumentów dotyczących zmian w kapitale zakładowym spółek do Wydziału Finansowego, celem terminowego ewidencjonowania zdarzeń gospodarczych w księgach rachunkowych.

Zadania w zakresie sporządzania dowodów PK oraz prowadzenia ewidencji księgowej na koncie 030 wykonywał Podinspektor w Referacie ds. Księgowości Jednostki Budżetowej. Nadzór w tym zakresie sprawował Kierownik tego Referatu.

Zadania w zakresie przygotowania polityki miasta dotyczące spraw objętych zakresem działania Referatu ds. Księgowości Jednostki Budżetowej, należały do Kierownika Referatu ds. Księgowości Jednostki Budżetowej w Wydziale Finansowym.

W trakcie kontroli, p. Mirosław Lenk – Prezydent Miasta Racibórz wystosował pismo z dnia 24 sierpnia 2015 r. do Zarządów Spółek Komunalnych o bezzwłoczne - tj. w terminie 7 dni od daty otrzymania – przekazywanie dokumentów dotyczących zmian w kapitale spółki. Powyższe dotyczy zmian podlegających rejestracji w KRS. Niezwłoczne przekazywanie ww. informacji przez Spółki umożliwi bieżące ujmowanie w księgach rachunkowych zdarzeń gospodarczych w zakresie nabywania udziałów.

Wniosek nr 6

Rozważyć wprowadzenie w polityce rachunkowości szczegółowych procedur w zakresie przepływu informacji dotyczących objęcia przez Miasto Racibórz udziałów w terminie umożliwiającym ujęcie tych zdarzeń do ksiąg rachunkowych poszczególnych okresów sprawozdawczych, stosownie do art. 10 ust. 2, art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2013 r.,

poz. 330 z późn. zm.) oraz art. 68 i art. 69 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 885 z późn. zm.).

W zakresie dochodów budżetowych:

- Nieprawidłowo przeprowadzono czynności sprawdzające w zakresie wykazanych przez podatników danych w deklaracjach (informacjach o posiadanych nieruchomościach) w sprawie podatku od nieruchomości oraz nie wezwano tych podatników do udzielenia, w wyznaczonym terminie, niezbędnych wyjaśnień lub uzupełnienia deklaracji (informacji), wskazując przyczyny podania w wątpliwość rzetelności danych w niej zawartych. Zgodnie z art. 272 pkt 3 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2012 r., poz. 749 z późn. zm., a obecnie Dz. U. z 2015 r., poz. 613), organy podatkowe pierwszej instancji dokonują czynności sprawdzających, mających na celu ustalenie stanu faktycznego w zakresie niezbędnym do stwierdzenia zgodności z przedstawionymi dokumentami, natomiast stosownie do art. 274 a § 2 ww. ustawy, w razie wątpliwości co do poprawności złożonej deklaracji organ podatkowy może wezwać do udzielenia, w wyznaczonym terminie, niezbędnych wyjaśnień lub uzupełnienia deklaracji, wskazując przyczyny podania w wątpliwość rzetelności danych w niej zawartych.

Powyższe dotyczyło:

- podatnika o nr ewidencyjnym PN 011800/F, który w złożonej w dniu 18 lutego 2013 r. w Urzędzie Miasta informacji o posiadanych nieruchomościach za 2013 r. nie wykazał budynków położonych na działkach pozostających we władaniu podatnika. Zgodnie z ustaleniami dokonanymi przez inspektorów Regionalnej Izby Obrachunkowej w Katowicach w trakcie wizji w terenie w dniu 27 sierpnia 2015 r., na nieruchomości ww. podatnika znajdowały się dwa budynki, zabudowania bylewej cegielni. W trakcie kontroli, w związku z brakiem wykazania przez podatnika ww. budynków w informacji podatkowej oraz brakiem udokumentowania stanu technicznego tych budynków, wszczęto z urzędu postępowanie podatkowe. Ponadto w latach 2013 - 2015 ww. podatnikowi nie objęto podatkiem od nieruchomości dwóch działek o numerach 749/15 i 752/15 o łącznej powierzchni 16.964m². W trakcie kontroli, w dniu 13 sierpnia 2015 r., wszczęto postępowanie podatkowe w sprawie braku opodatkowania ww. działek. Decyzjami z dnia 24 sierpnia 2015 r. dokonano korekty podatku za lata 2013 - 2015 na łączną kwotę 18.321 zł.
- podatnika o nr ewidencyjnym PN 000527/F, któremu od czerwca 2013 r. do 19 sierpnia 2015 r. nieprawidłowo opodatkowano nieruchomość, działkę jak od gruntów pozostałych, zamiast jak od działalności gospodarczej. W dniu 20 czerwca 2012 r. zawarto umowę dzierżawy nieruchomości oznaczonej jako działka 888/883 (nieużytek) o powierzchni 1.233 m² na poprawienie warunków zagospodarowania nieruchomości przyległej. W kwietniu 2013 r. podatnik wystąpił o zmianę ww. umowy dzierżawy zawartej z Gminą Racibórz w związku z zamiarem prowadzenia działalności gospodarczej. W dniu 15 maja 2013 r. podpisano aneks do ww. umowy dzierżawy. W czasie kontroli, w dniu 20 sierpnia 2015 r., organ podatkowy wszczął postępowanie podatkowe, wskutek którego podatnik złożył prawidłowe informacje w sprawie podatku od nieruchomości za lata 2013 (VI-XII) - 2015. Na podstawie ww. informacji opodatkowano powyższy grunt jak od działalności gospodarczej i wydano decyzje w sprawie zmiany decyzji ustalających wysokość zobowiązania za ww. lata na łączną kwotę 2. 972 zł.
- ✓ podatnika o nr ewidencyjnym PN 018753/F, któremu nie opodatkowano gruntów o powierzchni 3.907m² jak gruntów związanych z działalnością gospodarczą. W trakcie kontroli podatnik złożył korekty informacji, w których ww. grunty zostały wykazane jako

związane z działalnością gospodarczą. Wydano decyzje w sprawie zmiany decyzji ustalającej zobowiązanie za lata 2010 - 2015 na łączną kwotę 9. 592,00 zł. W dniu 21 sierpnia 2015 r. podatnik dokonał wpłaty 4.798,00 zł.

- podatnika o nr ewidencyjnym PN 000187/P, który w deklaracji na 2015 r. nie wypełnił rubryki V dotyczącej informacji o przedmiotach zwolnionych, a jednocześnie wskazał, iż podatkiem nie jest objęty grunt o powierzchni 13.428 m², z adnotacją „grunt zajęty pod infrastrukturę kolejową”. W trakcie kontroli, w dniu 27 sierpnia 2015 r., wezwano podatnika do uzupełnienia deklaracji w zakresie prawidłowego zgłoszenia danych do opodatkowania, jak również dokładnego wypełnienia danych dotyczących informacji o przedmiotach zwolnionych. Podatnik w trakcie kontroli przedłożył dodatkowe wyjaśnienie, iż ww. powierzchnia gruntów jest zajęta pod bocznicę kolejową, która odgałęzia się od toru stacyjnego nr 2 wyjazdem zwyczajnym nr 3, wartość początkowa budowli wynosi 1.640.789,31 zł. Zgodnie z przyjętą linią orzecznictwa sądów administracyjnych, bocznicą kolejową nie korzysta ze zwolnienia wynikającego z art. 7 ust. 1 pkt 1 a ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (Dz.U. z 2014 r. poz. 849 z późn. zm.).

W dniu 12 października 2015 r. do Regionalnej Izby Obrachunkowej w Katowicach wpłynęło pismo nr OR .1710.3.2015 z dnia 6 października 2015 r., w którym poinformowano, iż pismem z dnia 3 września 2015 r. ww. podatnik złożył korektę deklaracji na podatek od nieruchomości na 2015 r. i wykazał jako zwolnione budowle (w tym m.in. bocznicę kolejową) wchodzące w skład infrastruktury kolejowej o wartości 1.697.686,00 zł oraz grunty zajęte pod infrastrukturę kolejową o powierzchni 13.428 m² na podstawie art.7 ust.1 pkt 1 a ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych.

Pismem z dnia 14 września 2015 r. ww. podatnika wezwano do skorygowania deklaracji na podatek od nieruchomości za lata 2010 - 2014 oraz za 2015 r. W wezwaniu wskazano, że bocznicę kolejową, zdaniem organu podatkowego, nie są linią kolejową, nie korzystają ze zwolnienia od podatku od nieruchomości.

W odpowiedzi na wezwanie podatnik ten w wyniku dokonania ponownej analizy deklarowanych nieruchomości przesłał korekty deklaracji na podatek od nieruchomości za lata 2010 - 2015 i dokonał w dniu 22 września 2015 r. wpłaty należnego podatku w łącznej kwocie 178.630,00 zł za lata 2010 - 2015 (za miesiące od stycznia do września 2015 r.).

- podatnika o nr ewidencyjnym PN 000307/P, który nie wypełnił w deklaracji na 2014 r. rubryki V dotyczącej informacji o przedmiotach zwolnionych, a w załączniku do deklaracji na rok 2014 r. wykazał powierzchnię 11,7113 ha jako zwolnioną z podatku od nieruchomości oznaczoną jako Ws (wody stojące). Podatnik nie wskazał, z jakiego tytułu uznaje powyższe zwolnienie za zasadne. Podatnik w czasie kontroli przesłał wyjaśnienie, z którego wynikało, iż grunty powyższe podatnik uznaje za zwolnione na podstawie art. 7 ust. 1 pkt 8a ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (Dz. U. z 2014 r., poz. 849). Zwolnienie dotyczy będących własnością Skarbu Państwa gruntów pokrytych wodami jezior o ciągłym dopływie lub odpływie wód powierzchniowych oraz gruntów zajętych pod sztuczne zbiorniki wodne. Miasto Racibórz nie składało w latach 2014 - 2015 wniosku w trybie przewidzianym przez rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 20 lipca 2006 r. w sprawie zwrotu gminom utraconych dochodów z tytułu zwolnienia z podatku od nieruchomości, będących własnością Skarbu Państwa, gruntów pokrytych wodami jezior o ciągłym dopływie lub odpływie wód powierzchniowych oraz gruntów zajętych pod sztuczne zbiorniki wodne (Dz. U. z 2006 r. Nr 142, poz. 1029). Zgodnie z art. 7 ust. 4 ww. rozporządzenia, z tytułu powyższego zwolnienia jednostkom samorządu terytorialnego przysługuje z budżetu

państwa zwrot utraconych dochodów za przedmioty opodatkowania, które podlegają opodatkowaniu i nie są z niego zwolnione na podstawie innych przepisów ustawy o podatkach i opłatach lokalnych. W myśl art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. Prawo geodezyjne i kartograficzne (Dz. U. z 2010 r., Nr 193, poz. 1287 z późn. zm. oraz Dz. U. z 2015 r., poz. 520), podstawę wymiaru podatków stanowią dane zawarte w ewidencji gruntów i budynków.

Wstępnej kontroli deklaracji podatkowych (informacji o posiadanych nieruchomościach) dokonywali pracownicy Wydziału Finansowego. Nadzór w tym zakresie sprawowała p. Beata Koszowska-Gralak – Skarbnik Miasta Racibórz.

Wniosek nr 7

Wzmocnić nadzór nad pracownikami Urzędu Miasta Racibórz w zakresie prawidłowego dokonywania czynności sprawdzających, weryfikacji deklaracji składanych przez podatników, stosownie do art. 272 pkt 3, art. 274a § 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (Dz.U. z 2015 r. poz. 613 z późn.zm.), mając na uwadze art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. Prawo geodezyjne i kartograficzne (Dz. U. z 2015 r., poz. 520 z późn. zm.) oraz art. 68 oraz art. 69 ust.1 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz.U. z 2013 r., poz. 885 z późn. zm.).

Wniosek nr 8

Wszczęć wobec podatnika o numerze ewidencyjnym PN 000307/P postępowanie podatkowe w trybie art. 165 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2015 r. poz. 613 z późn. zm.) oraz ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (Dz. U. z 2014 r., poz. 849 z późn. zm.).

- W okresie od 15 maja 2013 r. do dnia zakończenia kontroli ustalono należność budżetową z tytułu czynszu dzierżawnego, niezgodnie z postanowieniami umowy dzierżawy nr 9/2012 z dnia 20 czerwca 2012 r., zmienionej aneksem nr 1/2012 z dnia 15 maja 2013 r. Powyższym naruszono art. 42 ust. 5 oraz art. 254 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 885 z późn. zm.). Zgodnie z przywołanym przepisem, jednostki sektora finansów publicznych są obowiązane do ustalania przypadających im należności pieniężnych, w tym mających charakter cywilnoprawny, oraz terminowego podejmowania w stosunku do zobowiązanych czynności zmierzających do wykonania zobowiązania. W toku wykonywania budżetu jednostki samorządu terytorialnego obowiązują zasady gospodarki finansowej polegające m.in. na ustalaniu, pobieraniu i odprowadzaniu dochodów budżetu jednostki samorządu terytorialnego na zasadach i w terminach wynikających z obowiązujących przepisów. W dniu 20 czerwca 2012 r. Miasto wydzierżawiło na podstawie umowy dzierżawy nr 9/2012 dzierżawcy o numerze karty kontowej DZV000128/F, będącego osobą fizyczną nieprowadzącą działalności gospodarczej, nieruchomość położoną w Raciborzu przy ul. Rudzkiej o powierzchni 0,1233 ha, celem poprawienia warunków zagospodarowania nieruchomości przyległej stanowiącej własność wnioskodawcy. W umowie ustalono roczny czynsz w wysokości 2.724,93 zł netto, tj. 2,21 zł za dzierżawę 1 m² gruntu jako inne cele. Umowa została zawarta na czas nieokreślony. W dniu 15 maja 2013 r. zawarto aneks nr 1/2013 do ww. umowy dzierżawy, na podstawie którego zmieniono status dzierżawcy na osobę fizyczną prowadzącą działalność gospodarczą. Pomimo zmiany sposobu wykorzystania przedmiotu dzierżawy, w powyższym aneksie nie dostosowano wysokości stawki czynszu dzierżawnego, ustalonej w zarządzeniu

Nr 642/2008 Prezydenta Miasta Racibórz z dnia 7 kwietnia 2008 r. w sprawie zmiany zarządzenia Nr 2126/2006 Prezydenta Miasta Racibórz z dnia 20 listopada 2006 r., do nowego celu na jaki nieruchomość została przeznaczona, tj. na prowadzenie działalności gospodarczej.

Aneks nr 1/2013 z dnia 15 maja 2013 r. do umowy dzierżawy nr 9/2012 z dnia 20 czerwca 2012 r. w imieniu Miasta Racibórz podpisał Naczelnik Wydziału Gospodarki Nieruchomościami.

Zadania w zakresie prowadzenia kontroli prawidłowego zagospodarowania dzierżawionych nieruchomości oraz sposobu ich użytkowania określonych w umowach należały do podinspektora ds. dzierżawy nieruchomości w Wydziale Gospodarki Nieruchomościami. Nadzór w tym zakresie sprawował Naczelnik tego Wydziału.

Wniosek nr 9

Podjąć działania w celu dostosowania stawki czynszu przyjętej w umowie dzierżawy nr 9/2012 z dnia 20 czerwca 2012 r. do faktycznego sposobu użytkowania przedmiotu dzierżawy, mając na uwadze postanowienia zarządzenia Nr 2126/2006 Prezydenta Miasta Racibórz z dnia 20 listopada 2006 r., w sprawie ustalenia stawek czynszu za dzierżawę nieruchomości nierolnych stanowiących własność Gminy Miasta Racibórz (z późniejszymi zmianami) a także zapewnić zgodność postanowień zawieranych umów z przyjętymi w Mieście Racibórz stawkami czynszu dzierżawnego, mając na uwadze art. 4 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz. U. z 2010 r. Nr 80, poz. 526 z późn. zm.), art. 42 ust. 5 i art. 254 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 885 z późn. zm.).

- *Do dnia zakończenia kontroli nie podjęto działań mających na celu naliczenie i wyegzekwowanie należności Gminy Racibórz wobec podmiotu, który w okresie pomiędzy wyłonieniem nabywcy nieruchomości w przetargu a przeniesieniem własności nieruchomości na nabywcę korzystał bezumownie z części działki o nr ewidencyjnym 828/827 położonej w Raciborzu w obrębie ulicy Opawskiej, Lwowskiej, Warszawskiej, Kochanowskiego. Przetarg na zbycie nieruchomości przeprowadzono w dniu 19 listopada 2012 r. a akt notarialny sporządzono w dniu 2 lipca 2013 r.*

W toku kontroli ustalono, że w ww. okresie na części powierzchni działki 828/827 był prowadzony parking strzeżony. Z wyjaśnień udzielonych w toku kontroli przez Naczelnika Wydziału Gospodarki Nieruchomościami wynika, że po przeprowadzeniu przetargu na zbycie nieruchomości Gmina Racibórz nie udostępniała w żadnej formie przedmiotowej nieruchomości. Jednocześnie w powyższych wyjaśnieniach stwierdzono, że Gmina w toku kontroli uzyskała informację, iż w marcu 2013 r. osoba wyłoniona w przetargu jako nabywca nieruchomości, nie będąc jeszcze formalnie jej właścicielem, bez zgody i wiedzy gminy, zawarła umowę na udostępnienie fragmentu nieruchomości z przeznaczeniem na parking. Jednocześnie w wyjaśnieniach wskazano, że do dnia kontroli nie zostały podjęte działania mające na celu obciążenia podmiotu korzystającego z części nieruchomości nr 828/827 w okresie do dnia zbycia nieruchomości przez Gminę, za bezumowne korzystanie z tej nieruchomości.

Działaniem tym naruszono art. 42 ust 5 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz.U. z 2013 r. poz. 885 z późn. zm.), zgodnie z którym jednostki sektora finansów publicznych są obowiązane do ustalania przypadających im należności

pieniężnych, w tym mających charakter cywilnoprawny, oraz terminowego podejmowania w stosunku do zobowiązanych czynności zmierzających do wykonania zobowiązania. Zgodnie z art. 23 ust. 1 pkt 5 oraz art. 25 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2010 r. Nr 102, poz. 651 z późn. zm.), gminnym zasobem nieruchomości gospodaruje wójt, burmistrz albo prezydent miasta, natomiast gospodarowanie zasobem polega w szczególności na wykonywaniu czynności związanych z naliczaniem należności za nieruchomości udostępniane z zasobu oraz prowadzą windykację tych należności.

Bezpośrednie wykonywanie nadzoru właścicielskiego nad nieruchomościami gminnymi należało do Naczelnika Wydziału Gospodarki Nieruchomościami.

Wniosek nr 10

Podjąć działania mające na celu naliczenie i wyegzekwowanie należności Gminy Racibórz wobec podmiotu, który bezumownie korzystał z części działki o nr ewidencyjnym 828/827 położonej w Raciborzu w obrębie ulicy Opawskiej, Lwowskiej, Warszawskiej, Kochanowskiego, w okresie pomiędzy wyłonieniem nabywcy nieruchomości w przetargu a przeniesieniem własności nieruchomości na nabywcę, stosownie do art. 42 ust. 5 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 885 z późn. zm.) a także art. 23 ust. 1 pkt 5 oraz art. 25 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2015 r., poz. 782 z późn. zm.).

- *W latach 2013 - 2015 nabywców mieszkań komunalnych sprzedawanych w trybie bezprzetargowym przed zawarciem umowy sprzedaży zobowiązywano do rozliczenia środków zgromadzonych na funduszu remontowym, przypadających na nabywany lokal. Rozliczenie dotyczyło zwrotu wniesionych przez Miasto opłat na fundusz remontowy a niespożytkowanych do miesiąca, w którym zawarta została umowa sprzedaży. Powyższe zobowiązanie wynikało z zarządzenia Nr 1053/2012 z dnia 7 grudnia 2012 r. Prezydenta Miasta Racibórz w sprawie ustalenia trybu postępowania obowiązującego przy sprzedaży lokali mieszkalnych stanowiących własność Gminy Racibórz, w którym postanowiono, że osoba ubiegająca się o nabycie lokalu mieszkalnego zobowiązana jest do rozliczenia środków zgromadzonych na rachunku remontowym, przypadającym na nabywany lokal, wg ich stanu na miesiąc podpisania notarialnej umowy sprzedaży. Jednocześnie zastrzeżono, że niedopełnienie powyższego obowiązku skutkować będzie odmową podpisania umowy sprzedaży lokalu mieszkalnego. Powodem wprowadzenia do zarządzenia ww. postanowień było przekonanie, że niewykorzystane kwoty, wpłacane przez gminę na fundusz remontowy, stanowią jej własność do chwili zbycia lokalu, natomiast z chwilą sprzedania przechodzą na kupującego. Stąd, w ocenie Gminy, nabywca lokalu zobowiązany jest do zwrotu na rzecz Gminy wpłaconych przez nią kwot na fundusz remontowy, a nie wydatkowanych przez wspólnotę mieszkaniową do momentu przeniesienia własności lokalu na nabywcę. W latach 2013 - 2015 Gmina Racibórz dokonała sprzedaży 179 lokali mieszkalnych, których nabywcy dokonali wpłat z tytułu ww. rozliczenia środków zgromadzonych na rachunku remontowym na łączną kwotę 241.289,42 zł. Żądanie zapłaty od przyszłych nabywców lokali mieszkalnych na rzecz Gminy kwot z ww. tytułu jest nieuzasadnione w świetle art. 13 ust.1 w związku z art. 15 ust. 1 i art. 14 ustawy z dnia 24 czerwca 1994 r. o własności lokali (Dz. U. 2000 r. Nr 80, poz. 903 z późn. zm.). Zgodnie z przytoczonymi przepisami obowiązek dokonywania wpłat na fundusz remontowy spoczywa na każdorazowym właścicielu lokalu mieszkalnego.*

Zgodnie z art. 53 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 885 z późn. zm.) p. Mirosław Lenk – Prezydent Miasta Racibórz, jako Kierownik jednostki, odpowiada za prawidłową gospodarkę finansową Gminy.

Wniosek nr 11

Zaprzestać uzależniania sprzedaży komunalnych lokali mieszkalnych od rozliczenia środków zgromadzonych na funduszu remontowym, przypadających na nabywany lokal przez przyszłego nabywcę lokalu mieszkalnego, mając na uwadze postanowienia art. 13 ust. 1 w związku z art. 15 ust. 1 i art. 14 ustawy z dnia 24 czerwca 1994 r. o własności lokali (Dz.U. z 2000 r. Nr 80, poz. 903 z późn. zm.).

W zakresie realizacji zadań wynikających z ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach:

– *Zaniechano, do dnia zakończenia kontroli, podjęcia działań zmierzających do naliczenia kary pieniężnej wobec niżej wymienionych wykonawców, świadczących usługi w 2014 r. w zakresie „Odbieranie i zagospodarowanie odpadów komunalnych powstających na terenie nieruchomości zamieszkałych i niezamieszkałych, na których powstają odpady komunalne na terenie Miasta Racibórz”:*

- *Konsorcjum Firm: Tonsmeier Południe sp. z o.o. z Rudy Śląskiej oraz Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych sp. z o.o. z Raciborza (Umowa w sprawie zamówienia publicznego nr 49/2014 z dnia 30 czerwca 2014 r. na okres od: 1 lipca 2014 r. do 30 września 2014 r.),*

- *Przedsiębiorstwa Komunalnego sp. z o.o. z Raciborza (Umowa w sprawie zamówienia publicznego nr 72/2014 z dnia 1 października 2014 r. na okres od: 1 października 2014 r. do 31 grudnia 2014 r.),*

którzy złożyli raporty miesięczne dotyczące usług w zakresie odbierania odpadów na terenie Miasta Racibórz za pierwszy stwierdzony przypadek przekazania zmieszanych odpadów komunalnych, przeznaczonych do składowania do innej niż regionalna instalacja do przetwarzania odpadów komunalnych, mając na uwadze art. 9x ust. 1 pkt 3 w związku z art. 9zb ust. 1 ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2013 r., poz. 1399 z późn. zm.).

Zgodnie z przywołanymi przepisami, przedsiębiorca odbierający odpady komunalne od właścicieli nieruchomości, który nie przekazuje odebranych od właścicieli nieruchomości zmieszanych odpadów komunalnych, odpadów zielonych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych przeznaczonych do składowania do regionalnej instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych - podlega karze pieniężnej w wysokości od 500 zł do 2.000 zł za pierwszy ujawniony przypadek.

Z kart przekazania odpadu za miesiące: lipiec i sierpień 2014 r. wynika, że wykonawca umowy nr 49/2014 z dnia 30 czerwca 2014 r., tj. Konsorcjum Firm: Tonsmeier Południe sp. z o.o. z Rudy Śląskiej oraz Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych sp. z o.o. z Raciborza przekazało niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne (kod odpadu 20 03 01) do Zakładu Zagospodarowania Odpadów sp. z o.o. w Raciborzu.

Także z kart przekazania odpadu za miesiące: październik i listopad 2014 r. wynika, iż wykonawca umowy nr 72/2014 z dnia 1 października 2014 r., tj. Przedsiębiorstwo Komunalne sp. z o.o. z Raciborza przekazało niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne (kod odpadu 20 03 01) do Zakładu Zagospodarowania Odpadów sp. z o.o. w Raciborzu.

Stwierdzenia natomiast wymaga, że instalacje do zagospodarowania odpadów komunalnych zarządzane przez Zakład Zagospodarowania Odpadów sp. z o.o. z Raciborza wpisane są jako Zastępcze Regionalne Instalacje Przetwarzania Odpadów Komunalnych w Wojewódzkim Planie Gospodarki Odpadami dla Województwa Śląskiego.

Mając na uwadze powyższe, w skutek zaniechania naliczenia kary pieniężnej za pierwszy stwierdzony przypadek przekazania zmieszanych odpadów komunalnych do składowania do innej niż regionalna instalacja, Miasto Racibórz nie mogło formalnie podjąć działań zmierzających do złożenia wniosku o wykreślenie ww. wykonawców usług z rejestru przedsiębiorców, stosownie do art. 9j ust. 2 pkt 4 ww. ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach.

Zgodnie z powyższym przepisem, wykreślenie z rejestru następuje także w przypadku gdy stwierdzono, że przedsiębiorca po raz drugi przekazuje zmieszane odpady komunalne, odpady zielone lub pozostałości z sortowania odpadów komunalnych przeznaczonych do składowania do instalacji innych niż regionalne instalacje do przetwarzania odpadów komunalnych.

Zadania w zakresie prowadzenia spraw dotyczących realizacji ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach należały do pracowników Wydziału Komunalnego. Nadzór nad pracownikami Wydziału Komunalnego sprawował Naczelnik tego Wydziału.

Osobą zobowiązaną do naliczenia kary pieniężnej był p. Mirosław Lenk – Prezydent Miasta Racibórz, w myśl art. 9zb ust. 1 ww. ustawy o utrzymaniu czystości i porządku.

Wniosek nr 12

Wszczęć postępowanie administracyjne w celu zweryfikowania, czy zachodzą przesłanki uzasadniające nałożenie kar pieniężnych na wykonawców świadczących w okresie od 1 lipca do 31 grudnia 2014 r. usługi w zakresie „Odbierania i zagospodarowania odpadów komunalnych powstających na terenie nieruchomości zamieszkałych i niezamieszkałych, na których powstają odpady komunalne na terenie Miasta Racibórz” w związku z przekazaniem zmieszanych odpadów komunalnych do składowania do innej, niż regionalna instalacja do przetwarzania odpadów komunalnych, stosownie do art. 9x ust. 1 pkt 3 w związku z art. 9zb ust. 1 ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz.U. z 2013 r., poz. 1399 z późn. zm.), a następnie podjąć działania zmierzające do wykreślenia przedsiębiorców z rejestru, o którym mowa w art. 9c ust. 1 tejże ustawy, stosownie do art. 9j ust. 2 pkt 4 tej ustawy, mając na uwadze także art. 1 pkt 1, art. 61 § 1 oraz art. 104 § 1 ustawy 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2013 r., poz. 267 z późn. zm.).

W zakresie długu publicznego:

- *Miasto Racibórz, w umowie nr 889/2014/00000475/00 o kredyt złotowy w rachunku bankowym, wyraziło zgodę na obciążenie rachunku przez Bank w dniu wymagalności w celu spłaty jego zobowiązań z tytułu umowy. Naruszono tym art. 264 ust. 5 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 885 z późn. zm.), zgodnie z którym w celu zabezpieczenia kredytu lub pożyczki nie można udzielać pełnomocnictwa do dysponowania rachunkiem bankowym jednostki samorządu terytorialnego.*

W pkt 2 § 3 umowy nr 889/2014/00000475/00 o kredyt złotowy w rachunku bankowym z dnia 8 stycznia 2014 r. zapisano, iż kredytobiorca wyraża zgodę na obciążenie przez ING

Bank Śląski S.A. w dniu wymagalności rachunku w celu spłaty jego zobowiązań z tytułu umowy. Bank jest uprawniony do pobierania środków w tym trybie przed wszelkimi innymi płatnościami, z wyjątkiem płatności wynikających z tytułów wykonawczych. W przypadku braku w dniu wymagalności wystarczających środków na rachunku bank jest uprawniony do pobrania wymaganych kwot z wszelkich wpływów na rachunek przed wszystkimi innymi płatnościami, za wyjątkiem płatności wynikających z tytułów wykonawczych mających zastosowanie do rachunku.

Powyższą umowę o kredyt w imieniu Miasta Racibórz podpisał p. Mirosław Lenk – Prezydent Miasta Racibórz, przy kontrasygnacie p. Beaty Koszowskiej-Gralak – Skarbnika Miasta Racibórz.

Wniosek nr 13

Ustanawiać prawne zabezpieczenia spłaty kredytu zaciągniętego przez Miasto Racibórz, zgodnie z art. 264 ust. 5 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 885 z późn. zm.).

W zakresie wydatków z tytułu wynagrodzeń:

- *Zaniechano udzielenia zaległego urlopu wypoczynkowego za 2013 r. p. Mirosławowi Lenk – Prezydentowi Miasta Racibórz, co było niezgodne z art. 168 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy (Dz.U. z 1998 r., Nr 21, poz. 94 z późn. zm.) Stosownie do ww. przepisu, urlopu niewykorzystanego w terminie ustalonym zgodnie z art. 163 ww. ustawy należy pracownikowi udzielić najpóźniej do dnia 30 września następnego roku kalendarzowego. Zaległy urlop za 2013 r. wynosił 16 dni. Skutkiem powyższego była wypłata w dniu 10 grudnia 2014 r. na podstawie listy płac z dnia 10 grudnia 2014 r. ekwiwalentu pieniężnego za zaległy urlop z 2013 r. za 16 dni w kwocie 9.456,96 zł. Czynności z zakresu prawa pracy wobec Prezydenta Miasta Racibórz wykonywał p. Wojciech Krzyżek – Zastępca Prezydenta Miasta na podstawie Upoważnienia RC-0113-3/09 Prezydenta Miasta Racibórz z dnia 26 stycznia 2009 r.*

Wniosek nr 14

Zapewnić prawidłowe udzielanie urlopów pracownikom Urzędu Miasta Racibórz zgodnie z art. 168 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy (Dz. U. z 2014r., poz. 1502 z późn. zm.) mając na uwadze art. 68 oraz art. 69 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz.U. z 2013 r., poz. 885 z późn. zm.).

- *W latach 2012 - 2015 dokonywano wypłaty pracownikom Urzędu Miasta w Raciborzu tzw. „dodatku zadaniowego”, który stanowił jeden ze składników stałych wynagrodzenia pracownika. Dodatek zadaniowy mógł wynosić do 40% wynagrodzenia zasadniczego i dodatku funkcyjnego i był przyznawany pracownikom na podstawie obowiązującego Regulaminu Wynagradzania wprowadzonego zarządzeniem Nr RC.120-64/2012 Prezydenta Miasta Racibórz – Kierownika Urzędu Miasta z dnia 17 grudnia 2012 r. Powyższy dodatek nie został przewidziany przepisami ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o pracownikach samorządowych (Dz. U. z 2008 r., Nr 223, poz.1458 z późn. zm., Dz. U. z 2014 r., poz. 1202). Zgodnie z art. 39 ust. 2 pkt 2 ww. ustawy, pracodawca w regulaminie wynagradzania dla pozostałych pracowników samorządowych zatrudnionych na podstawie umowy o pracę, zawierającym wymagania kwalifikacyjne pracowników samorządowych i szczegółowe*

warunki wynagradzania, w tym maksymalny poziom wynagrodzenia zasadniczego, może określić warunki i sposób przyznawania dodatku funkcyjnego a także z tytułu okresowego zwiększenia obowiązków służbowych lub powierzenia dodatkowych zadań – dodatku specjalnego oraz innych dodatków. Z art. 36 ww. ustawy wynika, że pracownikowi samorządowemu przysługuje wynagrodzenie stosowne do zajmowanego stanowiska oraz posiadanych kwalifikacji zawodowych, a także wynagrodzenie zasadnicze, dodatek za wieloletnią pracę, nagroda jubileuszowa, jednorazowa odprawa, dodatkowe wynagrodzenie roczne. Zgodnie z powyższym, pracownikowi może być przyznany dodatek funkcyjny, dodatek specjalny oraz nagroda za szczególne osiągnięcia w pracy zawodowej. Pisma przyznające dodatek zadaniowy były podpisywane przez p. Mirosława Lenk – Prezydenta Miasta Racibórz oraz z upoważnienia Prezydenta Miasta przez p. Tomasza Kaliciak – Sekretarza Miasta Racibórz. Osobą odpowiedzialną za przygotowanie projektu Regulaminu Wynagradzania był p. Tomasz Kaliciak – Sekretarz Miasta Racibórz.

Wniosek nr 15

Dostosować regulamin wynagradzania pracowników Urzędu Miasta Racibórz w zakresie warunków i sposobu przyznawania dodatków poprzez likwidację dodatków nieprzewidzianych przepisami powszechnie obowiązującymi, mając na uwadze art. 39 ust. 2 pkt 2 i art. 36 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o pracownikach samorządowych (Dz. U. z 2014 r. poz. 1202 z późn. zm.) oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 18 marca 2009 r. w sprawie wynagradzania pracowników samorządowych (Dz. U. z 2014 r., poz. 1786).

- W lutym 2015 r. nieterminowo przekazano składki na ubezpieczenie społeczne, ubezpieczenie zdrowotne i Fundusz Pracy. Składki dotyczyły miesiąca stycznia 2015 r. i zostały przekazane do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w dniu 6 lutego 2015 r., tj. 1 dzień po terminie. Naruszono tym art. 47 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2015 r. poz. 121), zgodnie z którym płatnik składek przesyła w tym samym terminie deklarację rozliczeniową, imienne raporty miesięczne oraz opłaca składki za dany miesiąc, nie później niż do 5 dnia następnego miesiąca dla jednostek budżetowych i samorządowych zakładów budżetowych. W wyniku nieterminowo regulowanego zobowiązania Gmina zapłaciła odsetki w wysokości 109,00 zł. W trakcie kontroli w dniu 19 sierpnia 2015 r. wpłaty w kwocie 109,00 zł na rachunek Urzędu Miasta Racibórz dokonał Kierownik Referatu ds. Budżetu i Analiz. Osobą odpowiedzialną za terminowe dokonanie przelewu składek na ubezpieczenia społeczne, zdrowotne i Fundusz Pracy był Kierownik Referatu ds. Budżetu i Analiz. Bezpośredni nadzór sprawował Skarbnik Miasta.

Wniosek nr 16

Wzmocnić nadzór na pracownikami Referatu Finansowego w zakresie terminowego regulowania należności z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne, ubezpieczenie zdrowotne i Fundusz Pracy, mając na uwadze art. 47 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2015 r. poz. 121 z późn. zm.) oraz mając na uwadze art. 68 i art. 69 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz.U. z 2013 r. poz. 885 z późn. zm.).

W zakresie gospodarki mieniem:

– W latach 2012 - 2013 zobowiązywano nabywców mieszkań komunalnych do zapłaty kosztów sporządzenia operatu szacunkowego.

Powyższe dotyczyło:

- sprzedaży lokalu mieszkalnego przy ul. Spółdzielczej 7/1. Zgodnie z protokołem uzgodnień zobowiązywano nabywcę do wpłaty przed zawarciem aktu notarialnego kosztów wykonania operatu szacunkowego w kwocie 135,30 zł.
- sprzedaży lokalu mieszkalnego przy ul. M. Skłodowskiej-Curie 5/1. Zgodnie protokołem uzgodnień zobowiązywano nabywcę do wpłaty przed zawarciem aktu notarialnego kosztu wykonania operatu szacunkowego w kwocie 135,30 zł.
- sprzedaży lokalu mieszkalnego przy ul. Łąkowej 4a/13. Zgodnie protokołem uzgodnień zobowiązywano nabywcę do wpłaty przed zawarciem aktu notarialnego kosztu wykonania operatu szacunkowego w kwocie 155 zł.
- sprzedaży lokalu mieszkalnego przy ul. Długiej 40/3. Zgodnie protokołem uzgodnień zobowiązywano nabywcę do wpłaty przed zawarciem aktu notarialnego kosztu wykonania operatu szacunkowego w kwocie 135,30 zł.

Ponadto, w latach 2012 - 2014 zobowiązywano nabywców nieruchomości komunalnych sprzedawanych w trybie bezprzetargowym do zapłaty kosztów wyceny i podziału nieruchomości:

- zgodnie z protokołem rokowań obciążono nabywcę nieruchomości nr 1268/55 kosztami postępowania – wyceny i podziału nieruchomości w kwocie 1.540,34 zł,
- zgodnie z protokołem rokowań obciążono nabywcę nieruchomości nr 1238/73 kosztami postępowania – wyceny i podziału nieruchomości w kwocie 1.061,44 zł,
- zgodnie z protokołem rokowań obciążono nabywcę nieruchomości nr 311/28 i 312/28 kosztami postępowania – połową kosztów 861,00 zł podziału geodezyjnego oraz kosztami wyceny w wysokości 276,60 zł.

Stosownie do art. 25 ust. 1 i ust. 2 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2010 r. Nr 102, poz. 651 z późn. zm. oraz Dz. U. z 2014 r., poz. 518 z późn. zm.), gminnym zasobem nieruchomości gospodaruje wójt, burmistrz albo prezydent miasta, a gospodarowanie zasobem polega w szczególności na wykonywaniu czynności, polegających na przygotowywaniu opracowań geodezyjno-prawnych i projektowych, dokonywaniu podziałów oraz scaleń i podziałów nieruchomości, a także na zapewnieniu wyceny tych nieruchomości.

Powyższe protokoły stanowiące podstawę do zawarcia umowy sprzedaży nieruchomości podpisała w imieniu Miasta Racibórz Naczelnik Wydziału Gospodarki Nieruchomościami.

Wniosek nr 17

Zaprzestać uzależniania zawierania umów zbycia nieruchomości wpłaceniem do dnia zawarcia aktu notarialnego kwot z tytułu zapłaty za opracowanie operatów szacunkowych i podziału nieruchomości, stosownie do art. 25 ust. 1 i ust. 2 w związku z art. 23 ust. 1 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2015 r., poz. 782 z późn. zm.), mając na uwadze art. 254 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 885 z późn. zm.).

W zakresie dotacji udzielanych dla podmiotów spoza sektora finansów publicznych:

– W 2013 r. przyjęto ofertę Klubu Siatkarskiego AZS Rafako Racibórz na realizację zadanie publicznego „Propagowanie zdrowego sposobu spędzania czasu wolnego poprzez organizację zajęć pozalekcyjnych o charakterze sportowym i rekreacyjnym”, pomimo że

w ofercie brak było deklaracji o zamiarze odpłatnego bądź nieodpłatnego wykonywania zadania publicznego, co było wymagane art. 14 ust. 1 pkt 6 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U z 2010 r. Nr 234, poz. 1536 z późn. zm.). Zgodnie ze wzorem oferty, ustalonym rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 grudnia 2010 r. w sprawie wzoru oferty i ramowego wzoru umowy dotyczących realizacji zadania publicznego oraz wzoru sprawozdania z wykonania tego zadania (Dz. U. z 2011 r. Nr 6, poz. 25), deklaracja ta ma postać oświadczenia o pobieraniu/niepobieraniu opłat od adresatów zadania.

Za weryfikację powyższej oferty pod względem formalnym odpowiedzialna była Inspektor ds. profilaktyki alkoholowej i narkotykowej w Wydziale Spraw Społecznych. Bezpośredni nadzór sprawował Naczelnik Wydziału. Oceny merytorycznej oferty dokonali członkowie komisji konkursowej, powołanej zarządzeniem Nr 1109/2013 Prezydenta Miasta Racibórz z dnia 10 stycznia 2013 r.

Umowę Nr 526.2.8.2013 z dnia 3 kwietnia 2013 r. podpisała z upoważnienia Prezydenta Miasta p. Ludmiła Nowacka – była Zastępca Prezydenta Miasta Racibórz.

Wniosek nr 18

Wzmocnić nadzór nad pracownikami Urzędu Miasta Racibórz w zakresie weryfikacji ofert na realizację zadań publicznych przez podmioty niezaliczane do sektora finansów publicznych, stosownie do art. 14 ust. 1 pkt 6 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. 2014 r. poz. 1118) oraz postanowień rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 grudnia 2010 r. w sprawie wzoru oferty i ramowego wzoru umowy dotyczących realizacji zadania publicznego oraz wzoru sprawozdania z wykonania tego zadania (Dz. U. z 2011 r., Nr 6, poz. 25), mając na uwadze art. 68 oraz art. 69 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 885 z późn. zm.).

Stosownie do treści art. 9 ust. 3 ustawy z dnia 7 października 1992 r. o regionalnych izbach obrachunkowych (Dz. U. z 2012 r. poz. 1113 z późn. zm.), sprawozdanie o sposobie realizacji wniosków pokontrolnych należy przedłożyć Regionalnej Izbie Obrachunkowej w Katowicach, **w terminie 30 dni** od daty otrzymania niniejszego wystąpienia.

Do wniosków pokontrolnych zawartych w niniejszym wystąpieniu przysługuje prawo zgłoszenia zastrzeżeń **w zakresie wymienionym w art. 9 ust. 4 ustawy** z dnia 7 października 1992 r. o regionalnych izbach obrachunkowych. Zastrzeżenia można wnosić do **Kolegium** tutejszej Izby, **w terminie 14 dni** od daty otrzymania wystąpienia pokontrolnego.

P R E Z E S
Regionalnej Izby Obrachunkowej
w Katowicach

Daniel Kołodziej